

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบเครือข่ายภูมิคุ้มกันทางสังคมและ 2) ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายภูมิคุ้มกันทางสังคมของผู้ประกอบการธุรกิจ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยทำการสัมภาษณ์เจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นผู้ประกอบการธุรกิจที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดยะลาและยังคงดำเนินกิจการอยู่ในพื้นที่ มีระยะเวลาในการดำเนินกิจการต้องไม่น้อยกว่า 3 ปี ประกอบด้วยผู้ประกอบการธุรกิจด้านอาคารชุด ผู้ประกอบการธุรกิจด้านโครงข่ายเคเบิล และผู้ประกอบการธุรกิจด้านสาธารณูปโภค ข้อมูลที่ได้นำมาจัดหมวดหมู่ แล้ววิเคราะห์โดยอาศัยหลักตรรกะเทียบเคียงแนวคิดทฤษฎีความคุ้มครองและสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่และร้อยละ ประกอบการนำเสนอ

ผลการศึกษาพบว่า

1. รูปแบบเครือข่ายภูมิคุ้มกันทางสังคมของผู้ประกอบการธุรกิจ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจได้นำรูปแบบเครือข่ายความคิด ได้แก่ การแลกเปลี่ยนความคิด และประสบการณ์กับบุคคลอื่นที่มีสถานภาพคล้ายคลึงกัน เครือข่ายธรรมชาติ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างเต็มใจและจริงใจเนื่องด้วยสายสัมพันธ์อันดีที่มีต่อกันมายาวนาน เครือข่ายกิจกรรม ได้แก่ การทำกิจกรรมร่วมกันภายในเครือข่ายและภายนอกเครือข่าย เครือข่ายอ้อม ได้แก่ การใช้บุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่นทำหน้าที่ประสานงานแทนสมาชิกในเครือข่าย และเครือข่ายแท้ ได้แก่ มีการรับรู้และมุมมองที่เหมือนกัน มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีผลประโยชน์ร่วมกัน มีการเสริมสร้างเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มาเป็นแบบแผนหรือวิธีการเชื่อมโยงให้กับผู้ประกอบการธุรกิจ เพื่อช่วยในการป้องกันหรือลดแรงกระแทกหรือบรรเทาความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

2. ปัญหาในการสร้างเครือข่ายภูมิคุ้มกันทางสังคมของผู้ประกอบการธุรกิจในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

2.1 ปัญหาภายในกลุ่มเครือข่าย ได้แก่ สมาชิกในกลุ่มขาดการรวมกันเป็นเครือข่าย สมาชิกในกลุ่มขาดความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว และผู้ประสานงานระหว่างเครือข่าย ทำงานไม่มีระบบและไม่ต่อเนื่อง ผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นสมาชิกของเครือข่ายส่วนใหญ่ขาดการประสานงาน ขาดความเสียสละเพื่อส่วนรวม ทำงานมุ่งแต่ประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง การขาดความร่วมมือและความเสียสละของผู้ประกอบการธุรกิจทำให้การสร้างเครือข่ายภูมิคุ้มกันไม่เข้มแข็งไม่มีพลัง

2.2 ปัญหาภายนอกเครือข่าย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐขาดความเป็นเอกภาพในการทำงาน ขาดความจริงใจในการแก้ไขปัญหา และนโยบายภาครัฐมีทิศทางไม่ชัดเจน นโยบายการแก้ไขปัญหาของหน่วยงานภาครัฐไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ความไม่เป็นเอกภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐทำให้ไม่ได้รับความไว้วางใจจากคนในพื้นที่ ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาในพื้นที่ไม่ได้รับความร่วมมือจากคนในพื้นที่เท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะสำคัญ ให้มีการรวมกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจเป็นลักษณะเครือข่าย อันทำให้เกิดพลังขับเคลื่อนและมีอำนาจต่อรองเป็นภูมิคุ้มกันทางสังคมในการป้องกันบรรเทาความเสี่ยงให้กับผู้ประกอบการธุรกิจ

The objectives of this research are 1) to study forms of the social safety net and 2) to study problems and corrective ways to promote social safety net of the entrepreneurs in the 3 southern provinces.

The research is done qualitatively by interviewing in-depth 15 key-informants who are businesspeople registered their businesses with the Office of Merchandise. Business Development in Yala province, who have been performing business in the area no less than 3 years; they are in the businesses of condominium, cable network and public utilities. Data received are organized and analysed with logical context description and descriptive statistics of frequency and percentage.

Results of the study show :

1. The social safety net forms available among business people in the 3 southern provinces comprise Thinking Net, i.e., changing thought and experiences among those of similar status; Natural Net, i.e., supporting and helping each other with sincerity because of lengthy relationship ; Activity Net, i.e., sharing activities within the network and without; Indirect Net, i.e., allowing other agencies coordinate work for the members, and Genuine Net , i.e., having common awareness and view-point, vision, interest and supporting each other. All these help protect or reduce risks for the entrepreneur.

2. Problems in creating the social safety net can be further elaborated as follows :

2.1 Problems within the net : members lack network spirit, net sacrificer enough, selfish ; the network coordinations work unsystematically and discontinuity. Most entrepreneurs lack teamwork, cooperation and particularism leading to weakness in the net power.

2.2 Problems from outside the net : the government officials concerned lack work unity, sincerity in solving problems ; the government policy does not have clear direction, resulting in local people's suspicion, cannot solve the problems effectively.

Among important emerged are creating strong and powerful network among the business people to have more bargaining power and effective risk control.